

УДК 656.072:330.36

**ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЕФЕКТИ
РОЗВИТКУ СФЕРИ
ПАСАЖИРОПЕРЕВЕЗЕНЬ**

Гудкова В.П., к.е.н., доцент (ДЕТУТ)

Сфера пасажироперевезень (СПП) постійно перебуває у трансформаційному стані. Впроваджуються нові техніко-технологічні ресурси, змінюється характер економічних відносин, відбувається реструктуризація підприємств та реорганізація галузі. Локальні трансформаційні процеси визначають загальні кількісно-якісні параметри розвитку та посилюють або послаблюють соціально-економічне значення СПП у суспільному середовищі.

В межах загальнотеоретичного підходу результати функціонування і розвитку економічних систем оцінюються на підставі рівня економічного зростання і виходячи з ефективності суспільного виробництва. Між тим відповідно до діючого механізму подання статистичних даних, відокремити СПП і надати адекватну оцінку внеску пасажирського транспорту в загальне економічне зростання досить складно. Можна лише узагальнено демонструвати вартісну участь СПП і деталізувати окремі рольові аспекти через обсяги перевезення пасажирів та масштаби автомобілізації країни. Розрахунки, виконані з врахуванням наведених припущень, дозволяють встановити специфічні закономірності зміни вартісних та кількісних показників діяльності.

Економічна діяльність СПП у своєму розвитку супроводжується виявленням трансформаційних ефектів та свідчить про незакінчений характер формування економічної системи галузі. Під час переміщення населення прискореними темпами (порівняно з діяльністю транспорту і зв'язку) зростає проміжне споживання, а більш стримане збільшення валової доданої вартості (ВДВ) пояснюється деструктивним характером її формування. З особливими проявами підтверджуються трансформаційні зрушення вартісних пропорцій, що зводиться до стану економічної розбалансованості. Незважаючи на належність СПП до сфери обслуговування отже відносно більшу потребу у залученні людського фактору, що в умовах концентрації уваги на наданні різноманітних і якісних послуг об'єктивно повинно призводити до швидкого зростання витрат на оплату праці, а отже й до прискореного збільшення ВДВ, динаміка ВДВ повільніша, частка у вартості продукції зменшується, як й внесок у формування ВВП. Суспільна потреба до встановлення вартості послуг пасажиром на рівні нижчим за собівартість призводить до формування

ВДВ з додатної та від'ємної частин. Від'ємна ВДВ демонструє втрачені економічні вигоди, встановлює розмір вирахування вартості та компенсується додатною ВДВ. Збитковість господарської діяльності поряд з компенсацією втрат свідчить про неврегульованість відносин, розбалансованість грошових потоків й неузгодженість економічних інтересів та пов'язана одночасно з недосконалістю дії ринкового механізму та недосконалим вибором об'єктів і способів державного регулювання.

Вивчення динаміки кількісних показників продукції СПП вказує на зміну характеру перевізної діяльності. Виходячи з запиту населення здійснюються перевезення за більш тривалими маршрутами, впроваджуються технології з прискоренням руху транспортних засобів і скороченням часу поїздки, через віддалене працевлаштування і розвиток територіально розосереджених об'єктів тяжіння пасажиропотоків посилюються та змінюються властивості поточних міграційних тенденцій, як наслідок виникає необхідність та створюються можливості для трансформації характеру переміщень, а саме до зростання середніх відстаней перевезення пасажирів, автомобілізації та індивідуалізації пасажирського транспорту.

УДК 656.23: 656.224

**ЗВАЖЕНІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
ДЕРЖАВИ ВІДНОСНО ПІЛЬГОВИХ
ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В
УКРАЇНІ**

Гулай О.С., аспірант (УкрДАЗТ)

При здійсненні класифікації наявних в Україні пільг на проїзд залізничним транспортом, можна виділити організаційно-економічний аспект пільгових залізничних перевезень пасажирів:

1. За розміром наданої пільги (надання права безкоштовного проїзду чи зі знижкою);
2. За тривалістю дії відповідної пільги (на рік, сезонна, разова, та ін.);
3. За видами сполучення (тільки у приміському, прямому, місцевому, дальньому, у всіх видах сполучення).

На даний момент соціальні пільги охоплюють значну частину населення, в умовах країни, яка стала на шлях розвитку та реформування, підтримка соціально незахищених верств населення дуже важлива і суттєва. По-перше, з наданням соціальних пільг підтримується життєвий рівень громадян, по – друге, формується довіра та впевненість громадян у дієвості своєї держави та вищому керівництві,